

PETROS MÀRKARIS

LA IRA DELS

HUMILIATS

PETROS MÀRKARIS
LA IRA DELS
HUMILIATS

Traducció del grec de Joaquim Gestí

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *H BIA THE AIOTYXIAZ (I VIA TIS APOTIKHIAS)*

PRIMERA EDICIÓ: ABRIL DEL 2025

© PETROS MÀRKARIS, 2024, I DIOGENES VERLAG AG, ZÚRIC, 2025

TOTS ELS DRETS RESERVATS MENYS EL GREC

© DE LA TRADUCCIÓ: JOAQUIM GESTÍ BAUTISTA, 2025

© TUSQUETS EDITORES, S. A.

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3325-9

DIPÒSIT LEGAL: B. 2.266-2025

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

I

La nostra prioritat immediata és abordar l'agressivitat, la violència i la criminalitat en la societat actual. No cal que hi entri en detalls, ha estat i és el seu pa de cada dia. Per tant, cal que restablím sens falta l'ordre i la seguretat a tot el país. Vull que el ciutadà senti en tot moment que la policia li fa costat, disposada a intervenir i a ajudar-lo. Pel que fa a mi, contribuiré amb totes les meves forces a aconseguir els objectius que ens hem marcat. De mi obtindran el suport i l'ajuda que necessitin. Però també vull que quedi clar que seré estricte i inflexible davant de qualsevol cas de negligència o distracció d'aquests objectius.

Qui parla és el nou ministre de Protecció Ciutadana. Avui assumeix les seves funcions i ens ha convocat a la reunió de presentació. Les reunions amb els ministres solen ser un rentat de cervell, sempre amb la mateixa aigua i el mateix sabó.

Som una vintena a la sala d'actes del Ministeri. Alguns els conec bé, altres només d'haver-hi parlat algun cop i uns altres només de vista. A primera fila seuen el director

i el sotsdirector generals i al costat, el cap de la Direcció d'Operacions Policials de la regió de l'Àtica. He preferit seure a les files del darrere. Encara fa poc que ocupo el nou càrrec i no vull que s'escampi que li faig la gara-gara al nou ministre.

El ministre es dirigeix al director general:

—Senyor director, vull que cada departament presenti un informe d'organització i funcionament de les respectives unitats en què també constin les mancances i els problemes a què s'enfronten. Voldria tenir aquests informes a la meua taula en tres dies com a molt. Un cop els hagi llegit, ens reunirem amb els responsables de cada departament per discutir els problemes i elaborar un pla executiu d'actuació.

Ningú diu res. El director no respon de seguida. Quan bada boca per parlar, se li nota que fa un esforç per contenir el to de veu.

—Senyor ministre, els informes que ens demana ja són a la secretaria del seu despatx. I no només un, sinó molts. Quan els llegeixi, es farà una idea dels problemes crònics que patim. Aleshores podrem discutir quins requereixen mesures immediates i, probablement, la seva intervenció personal.

—Sí, d'acord, però els problemes canvien i s'intensifiquen dia rere dia. És possible que les mesures que valien fa cinc anys en l'actualitat estiguin desfasades —comenta el ministre, molest.

—Els problemes canvien i s'intensifiquen, però les mancances i les deficiències continuen. Aquí rau precisament l'arrel dels mals —li respon el director amb serenitat.

La tensió del ministre augmenta amb cada nova resposta del director.

—D'acord, llegiré els informes arxivats i els convocaré. Però vull ser clar. Els canvis es faran encara que hagi d'imposar-los unilateralment.

El ministre es retira, visiblement molest pel rebuig que ha tingut la seva proposta, i nosaltres anem abandonant la sala. La majoria torna als seus departaments. Només ens quedem el sotsdirector, el cap de la Direcció d'Estrangeria i jo, que acompanyem el director general al seu despatx.

—Cada cop que un nou ministre pren possessió del càrrec sento la mateixa lletania —diu en Peratis, el cap de la Direcció d'Estrangeria, tan bon punt ens asseiem.

—Tots els ministres que arriben per fer-se càrrec d'un ministeri és com si anessin en un avió —li explica el director amb un somriure.

—¿En un avió?

—Sí, somien què faran quan aterrin i com organitzaran el Ministeri. Els problemes comencen quan s'inicia el descens i culminen quan aterren a la cadira ministerial. Per això, quan ha demanat els informes, li he dit que es llegeixi primer els que ja hi ha. Ha estat com el llum vermell que s'encén quan comença la baixada. Demà al matí, tot just atenni a la seva cadira, no sabrà ni per on començar.

El sotsdirector i en Peratis esclafeixen a riure. L'únic que no riu soc jo. És la primera vegada que assisteixo a la presa de possessió d'un ministre. Tot el que sabia de les anteriors, o me n'assabentava pels meus superiors, o per les enraonies.

—¿Creu que en el meu cas hauria de redactar un informe? —li pregunto al director—. Soc nou i els meus informes no són als arxius del ministre.

—N'hi ha tants com vulgui d'en Guikas. Que se'ls llegeixi —em respon secament.

No tenim res més a dir-nos i donem per acabada la reunió. Tanmateix, de tornada a Prefectura, creix la meva preocupació. El ministre que acabo de conèixer m'ha fet la impressió d'arrogant i setciències. Aquesta mena de persones es desentenent dels moments difícils i n'encolomen la responsabilitat als subordinats.

Si hagués continuat en el càrrec el ministre anterior, el que va donar el vistiplau al meu ascens, no estaria gens preocupat. Amb aquest nou, però, se m'han encès els llums d'alarma. No sé quina en porta de cap i fins on vol arribar. Quan només fa uns quants mesos que ets cap de la policia de l'Àtica, ets una presa fàcil. No tinc cap dubte que el director em protegirà, però el que no sé és fins on arribarà la seva influència sobre el nou ministre.

Amb aquests pensaments entro al meu despatx.

—Ha trucat l'Alamanos —em diu la Stella, quan em veu—. M'ha dit que és un assumpte urgent i que ha de parlar amb vostè de seguida.

—Truca-li que vingui.

Parlar amb l'Alamanos m'anirà bé, així espantaré les cabòries que em ballen pel cap.

Des que ha entrat al meu despatx, l'Alamanos sembla inquiet. De tant en tant salta de la cadira i comença a anar amunt i avall, com si intentés tranquil·litzar-se. És la primera vegada que el veig tan trasbalsat. Normalment no perd els nervis, fins i tot en les situacions més tenses.

—¿Pots explicar-me què hi fem, nosaltres, a les universitats? —em pregunta—. Pel camí que anem, aviat ens demanaran que també vigilem els nadons i els emmanillem quan plorin. —S'atura i em mira—. Tu que ets el director dels Cossos de Seguretat de l'Àtica, ¿pots dir-me'n res que m'obri els ulls?

—He arribat a director, sí, però no vaig anar a la universitat i no sé com funciona.

—Potser l'hi puc explicar jo, que vaig estudiar Dret —intervé l'Antigoni.

—Precisament t'he fet venir per aquesta raó. Com que vas anar a la universitat, ens pots aportar un punt de vista diferent.

—Les autoritats universitàries no volen entrar en con-

flicte amb els estudiants —li explica a l'Alamanos—. Temen que la situació empitjori i que els estudiants més pacífics també se'ls girin en contra. Per això es renten les mans i deixen que nosaltres els traiem les castanyes del foc.

—Sí, això ja ho veig, el problema és que les castanyes salten i cremen —li respon i es gira cap a mi—. El Ministeri de Protecció Ciutadana s'ha convertit en una farmàcia i nosaltres som les aspirines. Allà on hi ha un mal de cap, n'envien una capsa. —S'ha cansat de tant anar amunt i avall i torna a seure a lloc. Però està tan amoïnat que torna a cridar—: Com si no tinguéssim prou problemes, van i em col·loquen en Menguinis al capdavant de la Policia Universitària. Aquest paio, allà on va, la caga.

El telèfon l'interromp.

—Demanen pel senyor Alamanos —m'informa la Stella.

Li passo l'auricular i me'l quedo mirant. A mesura que continua la trucada, el seu posat cada cop és més seriós. Penja amb un «començo bé el dia» i es gira cap a mi.

—Els aldarulls han superat el recinte de la universitat i ja arriben fins a l'avinguda Patisson. Vaig a mobilitzar les unitats motoritzades. Només Déu sap fins quan hauré de tallar el trànsit a l'avinguda i les queixes que sentirem de conductors i botiguers.

—¿Saps si els professors segueixen als seus llocs i si continuen les classes? —li pregunto.

—Les classes s'han aturat i la majoria de professors han tocat el dos, pel que m'han informat. Només hi queden els docents amb càrrecs oficials i uns pocs que tenien reunions amb els estudiants.

Se'n va com ha vingut, desencaixat. Estic completament d'acord amb tot el que ha dit. Les aspirines no

calmen els dolors intensos. Cal una altra mena de tractament.

—Em pregunto quantes universitats estrangeres tenen un sistema de vigilància policial —li dic a l'Antigoni.

—Quatre. L'hi puc dir perquè ho he buscat. Dues a Amèrica i dues més al Japó. A Europa cap. Totes les universitats europees tenen el seu propi sistema d'accés i vigilància.

El telèfon ens torna a interrompre.

—Hi ha merder a la Facultat d'Economia i ara també a l'avinguda Patisson —em diu.

—Ja ho sé. Me n'ha informat l'Alamanos, que ara mateix va cap allà.

—Li demano si us plau que hi vagi vostè també, a veure què passa, per si calen ordres addicionals, perquè hi ha risc que els aldarulls s'estenguin. Ja ha sentit el nou ministre. Hem d'estar preparats per al pitjor.

—D'acord, ara hi vaig.

Informo l'Antigoni i li dic a la Stella que em demani un cotxe patrulla.

A l'avinguda Alexandras els cotxes ja estan aturats en sentit descendent, mentre que de pujada avancen a pas de tortuga. El conductor posa la sirena, però no serveix de res, perquè no hi ha espai perquè els cotxes s'apartin i ens deixin passar. Els conductors no poden més i comencen a insultar i maleir els responsables de la situació, tant la policia com els estudiants.

Finalment, el conductor aconsegueix girar pel carrer Gennadiu i des d'allà agafar Lombardu per sortir després de molt d'esforç, al Camp de Mart. L'avinguda Patisson està tallada de pujada per una barrera de cotxes patrulla. Li dic al conductor que em deixi a Mavrommateon, per continuar a peu.

Prefereixo veure com està la situació a la part del darrere de la universitat abans de veure com està al davant, a Patission. A primera vista tot està tranquil. Només veig un parell de grups de joves xerrant, que no fan pinta de prendre part en l'alliberament de la universitat. Uns pocs agents custodien l'entrada des de l'interior. Continuo fins al final de Mavrommateon i agafo Kodringtonos. Surto a Patission i travesso fins a la vorera del davant. Totes les botigues que van sobreviure a la pandèmia han hagut d'abaixar la persiana arran dels disturbis.

M'aturo davant de l'antic edifici de la companyia telefònica. L'entrada de la universitat es troba dins d'un cordó policial que separa en dos el camp de batalla: l'un és a l'interior del recinte amb la Policia Universitària, l'altre, a Patission amb les unitats motoritzades. Tant dins com fora de la facultat es canten les mateixes consignes, tres de les quals estan escrites en pancartes a l'interior de l'edifici. En una hi diu FORA LA POLICIA DE LA UNIVERSITAT; a la segona, LA DICTADURA MILITAR NO TORNARÀ. La tercera està escrita en espanyol i és el famós ¡NO PASARÁN!

Les bones notícies no són bones en totes les circumstàncies. Som al desembre i encara gaudim de la temperatura agradable de la tardor grega. Això és un regal del cel, perquè no cal encendre la calefacció, ara que els preus del combustible estan pels núvols. L'altra cara de la moneda és que el bon temps facilita les manifestacions i els enfrontaments. Miro els joves a dins i a fora de la facultat. Tothom porta caçadores lleugeres. Si plogués o fes fred de veritat, la situació ens seria més fàcil.

Una veu al meu costat m'interromp els pensaments.

—La Policia Universitària em recorda les noves lletes de Putin.

Em giro i veig un home d'uns cinquanta anys amb vestit i corbata. El que acaba de dir sonava a comentari despectiu d'un polític de l'oposició.

—¿És vostè polític?

—No, soc professor a la Facultat d'Economia. La policia ens ha ordenat que si no teníem classe, ens allunyéssim de la universitat, però m'hi he quedat a veure com acaba la cosa. La meva conclusió continua sent la mateixa: igual que els nous reclutes de Putin no tenen ni idea del que és anar a una guerra, la nostra policia no sap res de res del que és una universitat.

—Això no hauria passat si les universitats haguessin tingut cura d'imposar un sistema de normes i disciplina propi —li dic.

—Som una universitat i la nostra missió és l'educació. No som agents de la llei i l'ordre —em respon—. Si no és que vulgui que ens fem càrrec de l'ordre públic i que la policia ensenyi a les universitats —afegeix amb ironia.

—¿M'està dient que a les universitats europees, on els rectors organitzen els seus sistemes de control, els estudiants obtenen les titulacions de la policia? —li pregunta una noia d'uns vint-i-cinc anys que té al costat.

—Jo no he dit això —respon secament el cinquantí, que marxa emprenyat.

—Per sort no t'ha preguntat com et dius, perquè podries haver tingut problemes —li dic a la noia.

—M'és igual, jo no estudio aquí. Faig el postgrau a Bolonya. Casualment soc a Atenes i he vingut a veure què passava.

De sobte, m'adono que l'Alamanos està plantat enmig de l'avinguda. Li faig senyals amb la mà, fins que em veu i s'acosta de seguida.

—Hi ha dos fronts de batalla, tal com m'esperava —li dic.

—Sí, quan ha començat la concentració a Patisson, hem tancat l'accés, per impedir la comunicació entre les dues concentracions. Al pati de la universitat, la intensitat ha baixat. De tant en tant hi ha esclats de protesta, però es desinflen ràpid. El merder és a Patisson, com pots veure, però això és l'habitual. Les protestes més violentes sempre tenen lloc a les places i a les principals artèries de la ciutat.

—¿Has parlat amb en Menguinis?

—Sí. Primer s'ha encarregat de protegir el rectorat i les dependències administratives, per impedir que hi entrin els manifestants i ho destrueixin tot. Ho han intentat diverses vegades, però han fracassat i s'han quedat atrapats al pati de la facultat. Per això s'ha calmat la mobilització interior. El seu objectiu era el rectorat, però no se n'han sortit.

—¿Com valores la situació? ¿Hi ha risc que els aldarulls s'estenguin també a altres llocs?

—Encara és d'hora per preveure com evolucionarà la situació a Patisson. En qualsevol cas, no crec que sigui possible restablir el trànsit aviat. Però el que em preocupa és una altra cosa.

—¿Quina?

—No descarto que els que ara estan atrapats a l'edifici de la facultat no provin de sortir per Mavrommateon per dirigir-se a la Politècnica, que hi entrin i destrossin tot el que trobin al seu pas. Ja he donat instruccions perquè una unitat motoritzada bloquegi la sortida del darrere. També he demanat reforços als antiavalots. Amb les forces que tenim aquí ara no ens en sortiríem.

Li dic a l'Alamanos que em truqui si la situació em-

pitjora i el deixo que torni als seus maldecaps. Creuo Patision i arribo a l'avinguda Alexandras, al punt on es troba el cotxe patrulla. Amb el que he vist en tinc prou.

—Jo agafaria per Mavrommateon i des d'allà sortiria a Efelpidon —em diu el conductor—. Potser trobarem menys trànsit.

La idea li surt bé i arribem més ràpidament a Prefectura. Entro al despatx i truco sens falta al sotsdirector per informar-lo.

—Com si no tinguéssim prou maldecaps, només ens faltaven les universitats —comenta resignat.

No li responc, perquè encetaria una conversa que no es pot mantenir per telèfon. Val més que en parlem quan ens trobem cara a cara.

Miro el rellotge. Són més de les sis. Decideixo abaixar la persiana i tornar a casa. És hora de relaxar-me i recuperar la calma. No em queden forces ni per passar a veure el meu net.